

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Mfv.III.10.311/2012/4.szám

A Kúria a dr. Szabó Klára ügyvéd (által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Nyugdíjbiztosítási Igazgatósága alperes ellen társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Kecskeméti Munkaügyi Bíróságon 3.M.875/2011. szám alatt indított és a Kecskeméti Munkaügyi Bíróság 2012. január 16-án kelt 3.M.875/2011/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Kecskeméti Munkaügyi Bíróság 3.M.875/2011/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült illetéket a magyar állam viseli.

I n d o k o l á s

A biztosított igénylő szolgálati idő elismerése iránti kérelmét elbírálva az első fokon eljáró Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság 1-02758/2011/0009. számú határozatával megállapította, hogy 1969. augusztus 25. és 2010. december 31. között összesen 41 év és 132 nap szolgálati időt szerzett, ebből a nők kedvezményes öregségi teljes nyugdíjához 38 év és 130 nap jogosultsági idővel rendelkezik, mindezen időkből a keresőtevékenységgel járó jogviszonyban 32 év és 272 nap szolgálati időt szerzett.

A határozat elleni igénylői fellebbezést az Országos

Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság 55-12476/2011/00010. számú határozatával elutasította és az elsőfokú döntést helybenhagyta, utalva arra, hogy a nők kedvezményes öregségi teljes nyugdíja szempontjából nem vehető figyelembe az 1969. augusztus 25-től 1972. július 4-ig tartó időben fennállott ipari tanulói idő, kivéve a nyári gyakorlatot. Hivatkozott a másodfokú közigazgatási szerv határozatának indokolásában a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint a szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) 5. § (1) bekezdés a)-b) és e)-g) pontjában, továbbá a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 18. § (2a)-(2d) bekezdéseiben, a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (Csbj.) 12. § (2) bekezdésében és a Tny. végrehajtására kiadott 168/1997.(X.6.) Korm. rendelet (R.) 12. § (1) bekezdésében írt rendelkezésekre.

A határozatot a felperes keresettel támadta meg a munkaügyi bíróság előtt és annak hatályon kívül helyezése mellett a szolgálati idejébe kérte beszámítani a kereskedő tanulóként eltöltött azon időket is, amelyeket nem vettek a közigazgatási eljárás során figyelembe kedvezményre jogosító időként. Sérelmezte a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 33. §-ának megsértését is, mivel nem a törvényben megszabott határidőben hozta meg a közigazgatási szerv a határozatát.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

A Kecskeméti Munkaügyi Bíróság 3.M.875/2011/3. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Ítéletének indokolásában idézte a Pp. 339. § (1) bekezdés, 339/A.-B. §-ában foglaltakat. Érdemi jogszabályként hivatkozott és idézte a Tny. 18. § (2a), (2b) bekezdésében, az R. 12. § (1) bekezdésében, 29. § (1)-10) bekezdéseiben, a Tny. 36. §, 40. §, 41. § és 44. §-ában foglaltakat, valamint az ipari tanulókról és kereskedelmi tanulókról szóló 1949. évi IV. törvény 1. §, 2. § és 11. §-ában írtakat. Utalt még és idézte a tanulói idő idején hatályban volt Munka Törvénykönyvének (1967. évi II. törvény) 18. § és 22. §-ában írt rendelkezéseit és megállapította, hogy a szakmunkástanuló a gyakorlatát a későbbi munkáltatónál tolthette és a gyakorlatban kellett megtanulnia a szakma fogásait, illetve azokat a készségeket, ismereteket, amelyeket utóbb tőle el lehetett várni. Tény, hogy a korabeli rendelkezések szerint munkáltatóként határozták meg azt a helyet, ahol a gyakorlati ismereteket a felperes, illetve a szakmunkástanulók általában megszerezhették. A hivatkozott korábbi Mt. 18. § és 22. §-ából egyértelműen megállapítható volt, hogy a munkaviszony a vállalat és a dolgozó megállapodása alapján munkaszerződéssel jön létre, illetve munkaviszonyt a 14. életévét betöltött állampolgár létesíthetett az általános iskola eredményes elvégzése után, vagy az iskola

rendszeres látogatása alóli felmentése után. Mindezekből egyértelműen állapította meg azt a munkaügyi bíróság, hogy az 1969-től 1972-ig terjedő időszakban a felperes egy speciális jogviszonyban ún. tanulóviszonyban állt az általa megjelölt ÁFÉSZ-szal, akit mint munkáltatót jelzett a tanulóviszonyi szerződés alapján az akkori jogszabály.

Különbséget kell tenni a szolgálati idő és a nők kedvezményes öregségi nyugdíjra jogosító jogosultsági ideje között. A törvény rendelkezéseit tartalommal is kitöltő Korm. rendelet taxatív felsorolja a kedvezményre jogosultság meghatározásához szükséges időket. Ebből egyértelműen az állapítható meg, hogy szakmunkástanulói viszony a felsorolásban nem szerepel, így azt beszámítani sem lehetett.

A munkaügyi bíróság ítélete ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, törvénysértésre, a Pp. 270. § (2) bekezdésére hivatkozva, és az ítélet hatályon kívül helyezését, a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát kérte azzal, hogy beszámításra kerüljön a kereskedő tanulói időszak a nők kedvezményre jogosító szolgálati idejébe is. Másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

Felülvizsgálati kérelmének indokolásában hivatkozott - a kérelem előterjesztésének idején még hatályos - 1949. évi XX. törvény 70/E. §-ában, a Tny. 3. § (1) bekezdésében írtakra, arra, hogy a nyugdíjjogosultság egyik feltétele a szolgálati idő megszerzésének hosszú felhalmozási időszaka alatt hatályban lévő olyan garanciális szabályok, amelyek védik és nem hagyják felülrni a már megszerzett jogosultságokat. A nők kedvezményes öregségi nyugdíjra való jogosultsági idő fogalmát csak a 2010. évi CLXX. törvény iktatta be 2011. január 1-jei hatállyal. A Tny. 3. §-ában foglalt tiltó, garanciális rendelkezésre tekintettel az 1997. december 31-én hatályos jogszabályok alapján megszerzett jogosultságot, vagyis a kérelmezőnek azt a jogát, hogy az addig megszerzett szolgálati idejét öregségi nyugdíjra jogosító időként vegyék figyelembe, utóbb bárhog is nevezzék azt el, megszüntetni, korlátozni nem lehet, márpedig jelen esetben ez történt, amely miatt a Tny. 18. §-a szerinti el nem ismerése ezen időtartamoknak jogszabályellenes. Az ipari tanulói, kereskedő tanulói szakmunkástanulói jogviszony is az évek, évtizedek alatt jelentős változáson, módosuláson ment keresztül, volt amikor az ilyen jogviszony elsődlegesen munkaviszony jellegű volt, másodlagos volt a tanulás és elsősorban a tanulók munkát végeztek. Egy bizonyos, nem lehet azonosan megítélni az 1969-ben létesített kereskedő tanulói jogviszonyt az e tárgykörben született későbbi jogszabályok szerint. Felperesi álláspont az, hogy a teljes kereskedő tanuló idő a Tny. 18. § (2a) bekezdés szerinti jogosultsági időnek minősül, ugyanis az akkori jogszabályok alapján a kereskedő tanulók tanulószereződés alapján

való foglalkoztatása a Tny. 18. § (2b) bekezdés szerinti keresőtevékenységgel járó biztosítási jogviszony keretében történt. A nyári gyakorlati idő csak jóval később került bevezetésre, konkrét esetben ilyen nyári gyakorlata a felperesnek nem is volt, egész évben folyamatosan munkát kellett végezni, beleértve a nyári időszakot is, amely miatt évi 24 munkanap fizetett szabadság illette meg. Nem vitatta azt a felperes, hogy a teljes szolgálati időbe egyébként ez a kereskedői tanulói idő beszámításra került, azonban azon jogértelmezés, miszerint kedvezményes időként nem vették figyelembe, sérelmes a számára.

A munkaügyi bíróság ítéletét jogszabályellenesnek tartotta a felperes azért is, mert elmulasztott döntést hozni a bíróság az eljárásjogi szabálysértés tárgyában és az ítélet nem felel meg a Pp. 213. §-ban írtaknak, de nem folytatta le a bíróság a felperes által indítványozott bizonyítást sem, és így az ítélet a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltakat is sérti.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a munkaügyi bíróság ítéletének hatályban tartását kérte, fenntartva lényegében a határozataiban megfogalmazott ténybeli és jogi indokokat. Kiemelte az R. 12. §-ához kapcsolódóan annak 23. pontjában megjelölt és az R. 29. §-ának (8) bekezdésében, az R. 36. §, 41. §, 44. § (2) bekezdésében írt rendelkezéseket. A Tny. 3. §-ára való hivatkozás tekintetében utalt arra, hogy ezen kedvezmény 2011. január 1-jétől lépett hatályba. A felperes tanulóviszonyban állt a perbeli időben, nem állapítható meg a korábbi Mt. rendelkezései szerint sem a munkaviszony.

Az eljárási szabályszegéshez kapcsolódóan hivatkozott az alperes a Legfelsőbb Bíróság/Kúria Közigazgatási Kollégiumának 1/2011.(V.9.) véleményének 2. pontjában írtakra és arra, hogy a bíróság az eljárásjogi szabálysértéseket annak figyelembe vételével vizsgálhatja csak, hogy miként hatott ki az az érdemi döntésre.

A bizonyítási indítványként előterjesztett tanúkihallgatás elmaradására pedig akként tette meg észrevételét, hogy alapvetően a jogvita tárgya jogsértés és utalt is a munkaügyi bíróság ítéletében a Pp. 339/B. §-ában foglaltakra.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a felperes által hivatkozott eljárásjogi és anyagi jogi szabályok keretei között bírálta felül a munkaügyi bíróság ítéletét és arra a megállapításra jutott, hogy az nem jogszabálysértő, érdemben a jogszabályok helyes

értelmezésével hozta meg döntését a munkaügyi bíróság.

Ítéletének indokolásában helyesen hivatkozott a bíróság a Tny. 18. § (2a) és (2b) bekezdéseiben foglalt rendelkezéseire, továbbá az R. 12. §-ában írtakra. A végrehajtási rendelet egyrészt taxatív felsorolást tartalmaz, másrészt visszautal a 29. § (8) bekezdésében, a 36. §, a 41. § és a 44. § (2) bekezdésében meghatározott szolgálati idők beszámíthatóságára és annak feltételeire. Nem vitás, hogy eme felsorolásban nem szerepel a tanulói jogviszony, ipari tanulói idő. Ez utóbbi kizárólag az R. 29. § (1) bekezdésében, mint szolgálati idő beszámítására jogosító jogviszony került meghatározásra, de kétségtelen, ekként azt alperes be is számította a felperes javára. A speciális, kedvezményes szolgálati időkénti megjelölésnél a tanulóviszonyt nem sorolták fel. Figyelemmel arra, hogy a Tny. 18. §-a egy nemhez és 40 év jogosultsági időhöz fűződő ún. kedvezményre jogosító szabály, ezért alkotmányos alapjogokra, alaptörvényre hivatkozni ezzel kapcsolatban nem lehet.

Ami a felülvizsgálati kérelemnek az eljárásjogi szabálysértésre történő hivatkozását illeti, nem vitás, hogy a munkaügyi bíróság ítéletének indokolásában nem tért ki a másodfokú közigazgatási szerv ügyintézési határidő be nem tartásával kapcsolatos kereseti kérelemre, ezért a Kúria az indokolást kiegészíti azzal, hogy a késedelmes ügyintézés megállapítható, azonban ez nem minősül olyan eljárásjogi szabálysértésnek, amely az érdemi döntés hatályon kívül helyezését vonhatta volna maga után. Utal a Kúria a Közigazgatási Kollégium 1/2011.(V.9.) véleményének 2. pontjában megfogalmazott jogelvre, amelyek a fentieket támasztják alá.

Kétségtelen az is, hogy az ítélet indokolása nem tartalmazta a felperesi bizonyítási indítvány - tanúkihallgatásra irányuló kérelem - elutasításának indokát, ezért a Kúria e körben annyiban egészíti ki a munkaügyi bíróság ítéletének indokolását, hogy a perbeli jogvita eldőntése jogkérdés volt, így a tanúk kihallgatása szükségtelen lett volna.

Mindezen indokokkal kiegészítve helytálló a munkaügyi bíróság érdemi döntése, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes sem a munkaügyi bíróság előtti, sem a felülvizsgálati eljárásban költségigényt nem terjesztett elő, ezért a Kúria ezzel kapcsolatban a határozathozatalt mellőzte a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján.

A per tárgyi illeték és költségmentes, ezért a felmerült felülvizsgálati eljárási illetéket a Tny. 81. §-a szerint a magyar állam viseli.

Budapest, 2013. április 10.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Patassyné dr. Dualszky
Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

kúriai tisztviselő